

Streep door banklicentie voor ESM

'Karlsruhe' laat ruimte voor zaak tegen ECB; experts betwijfelen of eis snel ingewilligd kan worden

Maurits Kuypers en Martin Visser
Brussel/Berlijn

Europese politici zijn opgelucht dat naar het oordeel van het constitutioneel hof in Karlsruhe het noodfonds ESM niet in strijd is met de Duitse grondwet. Volgens bondskanselier Angela Merkel laat Duitsland hiermee zien dat het 'een betrouwbare partner' is. Maar de rechters zeggen meer dan louter een 'ja' tegen het noodfonds. De consequenties van deze uitspraak kunnen nog wel eens groter zijn dan uit de eerste reacties van politici blijkt.

Zo is nog onduidelijk hoe snel kan worden voldaan aan de eis van 'Karlsruhe' dat de maximale bijdrage van Duitsland aan het ESM wordt vastgelegd. Dat moet 'volkenrechtelijk bindend' zijn, aldus de rechters. 'Dat kan via een verklaring dat Duitsland uitspreekt hoe die het ESM-verdrag interpreteert', aldus hoogleraar staats- en bestuursrecht Wim Voermans. 'Dat is een volkenrechtelijke handeling, maar daarmee zijn andere landen niet gebonden.'

Volgens Voermans zou het logischer zijn een klein aanvullend verdrag te sluiten. Dat vereist ratificatie in alle zeventien euro-landen. Om die reden vreest onderdirecteur Guntram Wolff van denktank Bruegel 'aanzienlijke vertraging' voor het ESM.

Duitse experts denken echter dat die aanvullende bepaling snel geregeld kan worden.

Christian Pestalozza van Freie Universität Berlin is van mening dat deze Duitse clausule een snelle instelling van het noodfonds niet in de weg hoeft te staan. 'Volgens het volkenrecht kun je een voorbehoud maken bij bepaalde verdragen.' Feitelijk staat de maximale bijdrage al in het ESM-ver-

Rechters van het Duitse constitutioneel hof (Bundesverfassungsgericht) in Karlsruhe bij het verlaten de rechtszaal gisteren na hun uitspraak over ESM.

Foto: Reuters

drag', zegt Sabine von Oppeln van het Otto-Suhr-Institut für Politikwissenschaft. 'De rechters hebben het alleen nog een keer willen onderstrepen.'

In eerdere uitspraken maakte het hof de facto de invoering van euro-obligaties al onmogelijk, omdat de rechters menen dat Duitsland geen oncontroleerbaar grote financiële risico's op zich mag nemen. Dat herhaalt het hof ook in deze uitspraak.

Daarnaast zet het hof nu een streep door een eventuele banklicentie van het ESM. Spanje, Italië en Frankrijk zouden graag willen dat het ESM via zo'n bankvergunning geld konden aftappen van de Europese Centrale Bank.

Volgens het hof is dit een indirecte vorm van monetaire financiering, waarbij de ECB via het ESM eurolanden financieel ondersteunt. Dit is 'niet verenigbaar' met het Europees verdrag en der-

halve 'niet toegestaan', zo stellen de rechters.

Over het nieuwste plan van de ECB laat het hof zich nog niet uit,

De uitspraak van het Duitse hof biedt aanknopingspunten voor klachten tegen het plan van de ECB

maar het zet wel de deur open voor aanvullende rechtszaken. De ECB maakte vorige week bekend dat ze bereid is onbeperkt staatsobligaties op te kopen van landen die om noodsteun bij het ESM hebben gevraagd.

Het hof stelt dat in deze zaak geen oordeel is gegeven over de plannen van de ECB, maar zegt opvallend genoeg niet dat het Duitse hof daar niet over gaat. Wel stellen de rechters: 'De aankoop van

staatsobligaties in de secundaire markt door de Europese Centrale Bank met als doel een lidstaat te financieren, onafhankelijk van de kapitaalmarkten, is verboden omdat dit het verbod op monetaire financiering zou omzeilen.'

Of het plan van de ECB als indirecte monetaire financiering wordt gezien, laten de rechters in het midden. Maar deze uitspraak biedt wel aanknopingspunten voor nieuwe klachten.

